

Дело C-186/19

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда**

Дата на постъпване в Съда:

26 февруари 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Hoge Raad der Nederlanden (Нидерландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 февруари 2019 г.

Жалбоподатели:

Supreme Site Services GmbH

Supreme Fuels GmbH & Co KG

Supreme Fuels Trading Fze

Ответник:

Supreme Headquarters Allied Powers Europe

Предмет на главното производство

Предмет на главното производство е касационна жалба. Ответникът е международна организация, а именно Supreme Headquarters Allied Powers Europe (наричана по-нататък „SHAPE“). Главното производство се отнася до молба на SHAPE за вдигане на заповед върху вземане спрямо трето лице, наложен от нидерландски Voorzieningenrechter (съдия по обезпечителното производство), върху средствата на SHAPE в белгийска банкова сметка. Запитващата юрисдикция проверява служебно дали е компетентна по това дело.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Настоящото преюдициално запитване съгласно член 267 ДФЕС се отнася до тълкуването на понятието за гражданско и търговско дело по смисъла на

член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 (известен също като „Регламент Брюксел Ia“) и обхвата на член 24, точка 5 от посочения регламент, който урежда „изпълнението на съдебни решения“. Тези понятия са релевантни, в случай че международна организация, а именно SHAPE, поиска вдигане на заповор върху вземане спрямо трето лице, като се позове на своя имунитет срещу принудително изпълнение.

Преюдициални въпроси

1(a). Трябва ли Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1) да се тълкува в смисъл, че следва да се разглежда изцяло или отчасти като гражданско или търговско — по смисъла на член 1, параграф 1 — дело като настоящото, по което международна организация иска: i) да се вдигне наложението в друга държава членка по искане на насрещната страна заповор върху вземане спрямо трето лице, и ii) да се забрани на насрещната страна налагането на нов заповор на същите фактически основания, като тези искания се основават на възражението за имунитет срещу принудително изпълнение?

1(b). Има ли значение — а при утвърдителен отговор — какво значение има за отговора на въпрос 1(a) обстоятелството, че съдът на държавата членка е допуснал заповор на основание на претенция, която насрещната страна смята, че има срещу международната организация и която е предмет на висящо исково производство в тази държава членка и се отнася до договорен спор относно заплащането на горива, доставени на свързана с международната организация друга международна организация за целите на проведена от нея мироопазваща мисия?

2(a). При утвърдителен отговор на въпрос 1(a): Трябва ли член 24, точка 5 от Регламент № 1215/2012 да се тълкува в смисъл, че в случай че съдът на държава членка е допуснал налагането на заповор върху вземане спрямо трето лице и след това този заповор бъде наложен в друга държава членка, съдилищата на държавата членка, в която е наложен заповорът върху вземане спрямо трето лице, притежават изключителна компетентност да се произнесат по молба за вдигане на този заповор?

2(b). Има ли значение — а при утвърдителен отговор — какво значение има за отговора на въпрос 2(a) обстоятелството, че в рамките на своята молба за вдигане на заповора върху вземане спрямо трето лице международната организация е повдигнала възражение за имунитет срещу принудително изпълнение?

3. Ако за отговора на въпроса дали е налице гражданско или търговско дело по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012, съответно дали е налице молба, попадаща в приложното поле на член 24, точка 5 от този

регламент, е от значение обстоятелството, че в контекста на исканията си международната организация е повдигнала възражение за имунитет срещу принудително изпълнение, в каква степен сезираният съд е длъжен да прецени дали това възражение е било повдигнато основателно и прилага ли се в този случай правилото, че съдът трябва да прецени всички данни, с които разполага, включително при необходимост и доводите, с които насрещната страна оспорва твърденията на жалбоподателя, или се прилага друго правило?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

Член 1, параграф 1 и член 24, точка 5 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст)

Кратко представяне на фактическата обстановка и главното производство

- 1 SHAPE е международна организация, създадена съгласно Протокола от 28 август 1952 г. за статута на международните генерални военни щабове, създадени по силата на Северноатлантическия договор (Protocol on the status of international military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty). В Брунсум (Нидерландия) се намира регионален военен щаб, който е на подчинение на SHAPE, а именно Allied Joint Force Command Brunssum (наричан по-нататък „JFCB“).
- 2 По-нататък жалбоподателите ще бъдат наричани заедно Supreme. По-специално Supreme доставя горива на SHAPE. Въз основа на вид договор за доверително управление, наречен „escrow agreement“, за плащанията в полза на Supreme е открита специална, управлявана от трето лице escrow-сметка (доверителна сметка). Съгласно извършените в Supreme одити, Supreme трябва по-специално да преведе обратно по тази сметка 122 милиона щатски долари. Групата от предприятия, към които принадлежи и Supreme, е заподозряна в извършване на измама в големи размери във връзка с доставката на горива и изчисляването на разходи в рамките на мисията ISAF на НАТО в Афганистан.
- 3 В края на 2015 г. Supreme призовава SHAPE и JFCB пред Rechtbank Limburg (Районен съд Лимбург, Нидерландия). Supreme иска да се установи, че има право да му бъдат платени различни суми и че SHAPE и JFCB са длъжни да поемат грижата за плащането на тези суми по escrow-сметката. В хода на производството SHAPE и JFCB искат Rechtbank да установи, че не е компетентен да разгледа делото. В това отношение те се позовават на принципа на съдебния имунитет. Въпреки това с решение от 8 февруари

2017 г. Rechtbank постановява, че е компетентен, след което SHAPE обжалва това решение.

- 4 Междуременно Voorzieningenrechter при Rechtbank Limburg допуска налагането на запор по отношение на част от наличните средства по escrow-сметката в банка BNP Paribas в Брюксел (Белгия). Вследствие на това, в ново производство, в рамките на което са отправени настоящите преюдициални въпроси, SHAPE иска по-специално вдигането на този запор и постановяването на забрана спрямо Supreme да налага нови запори върху escrow-сметката. Voorzieningenrechter уважава тази молба, а Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Апелативен съд Хертогенбос, Нидерландия) потвърждава неговото решение. Supreme подава касационна жалба. При това Supreme не оспорва решението на Gerechtshof, че спорът е подсъден на нидерландските съдилища. Запитващата юрисдикция застъпва становището, че съгласно член 27 от Регламент № 1215/2012 следва служебно да провери дали в настоящия случай изключителна компетентност има съд на друга държава членка по силата член 24 от този регламент.
- 5 Междуременно белгийският съдия изпълнява това решение на Voorzieningenrechter и последващото решение на Gerechtshof. Въпреки това Supreme продължава да има правен интерес от касационната си жалба. Voorzieningenrechter не само вдига запора, но и забранява на Supreme да налага други запори върху escrow-сметката. Gerechtshof потвърждава решението на Voorzieningenrechter и в двата аспекта и осъжда Supreme да заплати разноските за производството по обжалване. Във всеки случай Supreme има правен интерес от касационната си жалба, доколкото тя се отнася до забраната за налагане нов запор и до осъждането да заплати разноските за производството по обжалване.

Основни доводи на страните в главното производство

- 6 В подкрепа на направените искания SHAPE се позовава по-специално на своя имунитет срещу принудително изпълнение. Запитващата юрисдикция счита, че твърденият от SHAPE имунитет може да бъде релевантно обстоятелство при служебната проверка на компетентността на юрисдикцията, която трябва да бъде извършена.

Кратко представяне на мотивите на преюдициалното запитване

- 7 Според запитващата юрисдикция съгласно член 27 от Регламент № 1215/2012 тя трябва служебно да провери дали е компетентна, без да е обвързана от изложените основания (решение от 15 ноември 1983 г., Duijnste, 288/82, ECLI:EU:C:1983:326, т. 15).
- 8 В това отношение запитващата юрисдикция следва да провери дали член 24, точка 5 от Регламент № 1215/2012, който урежда „изпълнението на съдебни

решения“, по отношение на които изключителна компетентност имат съдилищата на държавата членка, в която съдебното решение е било или трябва да бъде изпълнено, се прилага и по отношение на молбата на SHAPE за вдигане на запора върху вземане спрямо трето лице. При утвърдителен отговор на този въпрос белгийските юрисдикции ще имат изключителна компетентност по подадената от SHAPE молба за вдигане на запора, тъй като Supreme е наложило запора в банка BNP Paribas в Брюксел. Преди това следва да се разгледа въпросът дали молбата за вдигане на запора върху вземане спрямо трето лице попада в материалния обхват на Регламент № 1215/2012. Тъй като основание за исканията на SHAPE е твърдението от нея имунитет срещу принудителното изпълнение, се поставя въпросът дали — а при утвърдителен отговор — доколко в настоящия случай е налице гражданско или търговско дело по смисъла на член 1, параграф 1 от този регламент. И по двата въпроса може да има основателни съмнения, поради което следва да се отправи преюдициално запитване.

- 9 Съдът на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) е постановил различни решения, които са релевантни по отношение на въпроса дали в настоящия случай е налице гражданско или търговско дело. Това понятие е самостоятелно понятие на правото на Съюза, което следва да се тълкува като се вземат предвид целите и системата на Регламент № 1215/2012, както и общите принципи на правото, които произтичат от националните правни системи на държавите членки. За да се изясни дали дадено дело е гражданско или търговско, трябва да се разгледат обстоятелствата, които характеризират естеството на правоотношенията на страните по спора или неговия предмет. Спорове между органи на публичната власт и частноправни субекти също могат да бъдат граждански или търговски дела, но не и ако действията на органа на публична власт са свързани с упражняването на публична власт. За да се определи дали случаят е такъв, следва се разгледат основанията и условията за предявяване на иска (вж. по-специално решения от 12 септември 2013 г., *Sunico*, C-49/12, EU:C:2013:545, т. 33—35, от 23 октомври 2014 г., *flyLal*, C-302/13, ECLI:EU:C:2014:2319, т. 26 и 30, от 9 март 2017 г., *Pula Parking*, C-551/15, ECLI:EU:C:2017:193, т. 33—34).
- 10 В настоящия случай в рамките на молбата си SHAPE се позовава на своя имунитет срещу принудително изпълнение. Поради тази причина се поставя въпросът дали възражението за имунитет срещу принудително изпълнение е релевантно за преценката доколко исканията на SHAPE попадат в материалния обхват на Регламент № 1215/2012. Възможно е поради твърдения имунитет срещу принудителното изпълнение действията на SHAPE да са свързани с упражняването на публична власт по смисъла на точка 9 по-горе. Въпрос 1(a) е отправен във връзка с това обстоятелство.
- 11 Ако за отговора на въпроса дали е налице гражданско или търговско дело, е от значение дали исканията на SHAPE се основават на възражение за имунитет срещу принудително изпълнение, се поставя въпросът доколко

сезираният съд е длъжен да провери дали това възражение е повдигнато основателно. Необходимо е да се изясни също дали в този контекст се прилага правилото, че юрисдикцията трябва да прецени всички данни, с които разполага, включително и доводите, с които Supreme оспорва твърденият имунитет срещу принудително изпълнение (решение от 16 юни 2016 г., *Universal Music/Schilling*, C-12/15, ECLI:EU:C:2016:449, т. 46) или се прилага друго правило. Това е предметът на въпрос 3. Освен това не е ясно има ли значение — а при утвърдителен отговор — какво значение има за отговора на въпрос 1(a) обстоятелството, че налагането на запора е допуснато на основание претенцията, на която Supreme смята, че има спрямо SHAPE във връзка със заплащането на горивата, доставени за мисията ISAF на НАТО в Афганистан, като тази претенция е предмет на висящо исково производство. Въпрос 1(b) се отнася до това обстоятелство.

- 12 Член 24, точка 5 от Регламент № 1215/2012 гласи, че „по дела във връзка с изпълнението на съдебни решения“ съдилищата на държавата членка, в която съдебното решение е било или трябва да бъде изпълнено, притежават изключителна компетентност. Поставя се въпросът дали вдигането на запора върху вземане спрямо трето лице, наложен след разрешение на съд, може да бъде разглеждано като изпълнение на такова съдебно решение и дали поради това правилото за изключителната компетентност се прилага и по отношение на молбата за вдигане на такъв заповест.
- 13 Отрицателният отговор би бил в съответствие със стеснителното тълкуване, което съгласно установената съдебна практика трябва да се прилага в контекста на правилата за изключителната компетентност на (настоящия) член 24 от Регламент № 1215/2012 (вж. например решение от 26 март 1992 г., *Reichert II*, C-261/90, ECLI:EU:C:1992:149, т. 25).
- 14 Възможно е обаче и обратното, а именно, че молбата за вдигане на запора попада в приложното поле на член 24, точка 5 от Регламент № 1215/2012. Подобно тълкуване би било в съответствие с практиката на Съда, съгласно която за производства, които са в тясна връзка с изпълнителното производство, се прилага член 24, точка 5 от Регламент № 1215/2012 (вж. решение от 4 юли 1985 г., *Malhé*, 220/84, ECLI:EU:C:1985:302, т. 12). Въпрос 2(b) се отнася до това обстоятелство.
- 15 При въпрос 2(a) би могъл да е от значение фактът, че молбата на SHAPE за вдигане на запора се основава на възражението за имунитет срещу принудително изпълнение. Като отправна точка би могло да се приеме, че съдилищата на държавите членки, в които е наложен заповестът срещу международна организация, могат най-добре да преценят дали той е несъвместим с имунитета срещу принудително изпълнение, с който международната организация се ползва въз основа на задължителен за съответната държава членка международноправен договор или въз основа на (също задължително за съответната държава членка) неписано международно право. Този проблем е предмет на въпрос 2(b). Ако за

отговора на този въпрос е от значение обстоятелството, че в контекста на молбата си за вдигане на въпросния заповест SHAPE повдига възражение за имунитет срещу принудително изпълнение, и в този случай е релевантен вече посоченият въпрос доколко сезираният съд е длъжен да провери дали това възражение е повдигнато основателно и дали в това отношение се прилага правилото, посочено в точка 11 по-горе. Третият въпрос се също се отнася до това обстоятелство и следователно е релевантен както за въпрос 1(а), който се отнася до тълкуването на понятието за гражданско и търговско дело, така и за въпрос 2(а), който се отнася до обхвата на член 24, точка 5 от Регламент № 1215/2012, уреждащ „изпълнението на съдебни решения“.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ